

وضعیت عمومی ایران در سال ۱۳۵۶ ش:

- ۱- ضدیت این حکومت با اسلام و معنویت و اخلاق به اندازه ای آشکار شده بود که به اثبات نیازی نداشت.
- ۲- در میان مردم همه جا صحبت از دیکتاتوری شاه و ستمگری نظام شاهنشاهی بود.
- ۳- صدها روحانی مبارز در زندان بودند و بسیاری از استادان دانشگاه، گویندگان و دانشمندان بزرگ اجازه سخن گفتن محافل را نداشتند.
- ۴- پول بی حساب نفت که به ویژه از سال ۱۳۵۰ یک باره به سرعت افزایش یافته بود.
- ۵- انقلاب سفید شاه نتیجه خود را نشان داده بود که عبارت بود از: نابودی اقتصاد ایران و وابستگی به بیگانگان.
- ۶- رژیم طاغوت با استفاده از ساواک و نیروهای پلیسی و امنیتی خود توانسته بود تقریباً خود را از ناحیه گروه های مبارز مسلح آسوده خاطر سازد.

فضای باز سیاسی

کارت‌ر برای کاهش تنفر عمومی از سیاست های آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر متوسل شد و از شاه نیز خواست سیاست فضای باز سیاسی را اجرا کند جمشید آموزگار نخست وزیر جدید نیز مأمور شد با انتقاد از گذشته، فضای باز سیاسی را در کشور ایجاد کند.

مرگ مشکوک دوچهره محبوب

مرگ دکتر شریعتی در ۱۳۵۶ ش. بر اوضاع ایران تأثیر گذاشت. دکتر شریعتی با انجام سخنرانی و نگارش کتاب های متعدد، نقش فراوانی در طرد افکار مارکسیستی و بیداری نسل جوان و گرایش آنان به سوی اسلام و ارزش های اسلامی داشت. درگذشت ناگهانی **حاج آقا مصطفی** پسر بزرگ امام خمینی در نجف در آبان ۱۳۵۶ نیز موج تازه ای از اعتراض و تنفر را نسبت به رژیم پهلوی در اذهان عمومی ایجاد کرد. با مرگ مشکوک وی، مجالس ترحیم در بسیاری از شهرهای ایران برگزار شد و بار دیگر یاد و خاطره امام خمینی جان تازه ای به جریان مبارزه علیه طاغوت زمان داد. امام نیز و مرگ او را از الطاف خفیه الهی دانستند.

انتشار مقاله توهین آمیز نسبت به امام خمینی و شروع انقلاب اسلامی

با انتشار مقاله ای با نام مستعار احمد رشیدی مطلق در ۱۷ دی ۱۳۵۶ که توهین علیه امام بود تنفر بیشتری نسبت به عمال پهلوی پیدا شد. **قیام مردم قم:** مردم قم در اعتراض به توهین به امام در روزنامه اطلاعات، روز ۱۹ دی ۱۳۵۶ به خیابان ها ریختند. **قیام مردم تبریز:** در چهلم شهدای قم، مردم تبریز در ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ به پا خاستند.

برپایی قیام در سایر شهرها

جهت جمشید آموزگار مجبور شد تا در مرداد ۱۳۵۷ در اصفهان حکومت نظامی برقرار کند. این تدبیر نیز مثمر نبود و محمدرضا شاه مجبور شد وی را برکنار کند و جعفر شریف امامی را با شعار آشتی ملی به نخست وزیر بگمارد. اوج این راهپیمایی ها در تهران بعد از برگزاری عیدفطر (۱۳ شهریور) تکرار آن در سه روز بعد با حضور گسترده و یکپارچه زنان مسلمان بود.

قیام خونین ۱۷ شهریور: مردم در روز جمعه ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ بدون توجه به حکومت نظامی در میدان شهدا (ژاله سابق) تجمع کردند اما مورد حمله واقع شدند.

هجرت امام خمینی از عراق به فرانسه

نتایج اقامت چندماهه امام در فرانسه:

- ۱- ایشان با استفاده از امکانات تبلیغی، انجام مصاحبه و سخنرانی به افشای جنایات رژیم پهلوی پرداخت و فریاد مظلومیت ملت ایران را به گوش جهانیان رسانید.
- ۲- امکان ملاقات مبارزان با رهبری انقلاب فراهم و پیام‌ها و بیانات امام با شتاب بیشتری در ایران منتشر شد.

حماسه ماه محرم

تظاهرات تاسوعا و عاشورای ۱۳۵۷ آمریکا را به این نتیجه رساند که:

- ۱- دولت نظامی ارتشبد از هاری نتیجه‌ای به همراه نداشته است. ۲- مردم ایران در اطاعت از رهبر خویش مصمم و جدی اند. ۳- آمریکا باید برای حفظ منافع خود در ایران به فکر مهره دیگری غیر از محمدرضا شاه باشد.

علت انتخاب شاپوربختیار برای نخست‌وزیری:

الف: جلوگیری از ایجاد حکومت اسلامی

ب: ممانعت از پیروزی انقلاب اسلامی،

تشکیل شورای انقلاب: امام خمینی برای اولین بار در ۲۳ دی ماه ۱۳۵۷ تشکیل شورای انقلاب را به گوش مردم رسانیدند. وظیفه این شورا: زمینه را برای انتقال قدرت فراهم کند.

فرار محمدرضا شاه: ۲۶ دی ماه ۱۳۵۷

ورود امام خمینی به ایران (۱۲ بهمن ۱۳۵۷) و تشکیل دولت موقت (۱۵ بهمن ۱۳۵۷)

امام به پیشنهاد شورای انقلاب، آقای مهندس مهدی بازرگان را به عنوان اولین نخست‌وزیر دولت موقت انقلاب معرفی کرد. پیروزی نهایی انقلاب: با حمله گارد شاهنشاهی به افراد نیروی هوایی که به انقلاب پیوسته بودند، تهران به یک شهر نظامی مبدل شد. رژیم پهلوی قصد داشت با برقراری حکومت نظامی در بعد از ظهر ۲۱ بهمن و شب ۲۲ بهمن به کمک نظامیان وابسته به خود و نظارت ژنرال هایزر آمریکایی با انجام یک کودتای نظامی رهبرانقلاب و اعضای شورای انقلاب را دستگیر و انقلاب را در نطفه خفه کند. اما با اعلام صدای انقلاب، زنگ سقوط نظام شاهنشاهی به صدا درآمد و مرحله جدیدی را در تاریخ این سرزمین رقم زد.